

Kaj skrivajo žive meje?

Delavnica za učitelje naravoslovja

Simona Strgulc Krajšek in Nejc Jogan
Oddelek za biologijo, BF, UL, Večna pot 111, Ljubljana
simona.strgulc@bf.uni-lj.si

Žive meje so zanimiv in predvsem zelo priročen objekt raziskovanja. Kljub temu, da so le skrajno poenostavljen približek narave v pravem pomenu besede, so lahko ravno zaradi enostavnosti dober objekt za ponazoritev delovanja naravnega okolja. Pogoste so tako v mestnih središčih, primestjih, manjših krajih... v bližini šole. Velika prednost tega je, da za organizacijo obiska žive meje ni potrebno veliko. Če se na delo dobro pripravimo, lahko že v eni uri zberemo veliko zanimivih podatkov.

Živa meja, je kot izbirna učna tema del učnega načrta za predmet naravoslovje v 6. razredu devetletke.

Učenci naj bi dosegli sledeče cilje:

- spoznajo osnovne značilnosti samoraslih in negovanih živih meja po zastopanosti rastlinskih vrst,
- vedo, da so žive meje zaščita pred vetrom in erozijo,
- seznanijo se s posledicami iztrebljanja živih meja za živa bitja,
- spoznajo rastline v živih mejah,
- opredelijo živo mejo kot bivališče številnih živali,
- spoznajo živo mejo kot prostor za bivanje in hranjenje živali in gnezdenje ptic,
- vedo, da živih mej ne čistimo in obrezujemo spomladi, ker takrat v njih gnezdi ptice,
- spoznajo predstavnike najpogostejših ptic v bližnji živi meji,

Didaktično priporočilo je, da se učna tema začne in konča z obiskom habitata.

V delavnici bova na konkretnih primerih na terenu skušala prikazati nekaj aktivnosti, ki vodijo k dosegu navedenih učnih ciljev. Delavnica bo prilagojena zimskemu letnemu času.

V okolici bomo poiskali nekaj različnih živih mej, skušali določiti lesne rastline, ki so se naselile poleg nasajene lesne vrste. Določili bomo rastline podrasti, ter ugotavljali razlike med rastjem na sončni in senčni strani žive meje. V živi meji bomo skušali poiskati sledi živali, ki so povezane z živo mejo. Živo mejo bomo spoznali tudi s stališča ovire, ki ujame liste, semena, smeti... iz okolice.

Predstavila bova tudi nekaj primerov delovnih listov, ki jih lahko učitelji prilagodite in uporabite pri delu z učenci, uporabno literaturo in nevedla nekaj uporabnih spletnih strani.

Raziskovanje živih meja je potrebno prilagoditi starosti učencev ter ciljem, ki jih želimo z dejavnostjo doseči. V biologiji je opazovanje in skrbno ter ustrezno beleženje podatkov, ter njihova analiza ena najpomembnejših raziskovalnih metod. Rezultati dobro organiziranega opazovanja lahko vodijo do bistveno kompleksnejših in uporabnejših rezultatov kot v učilnici izveden eksperiment, ki na žalost vedno bolj izpodriva opazovanje.

Gradivo s predavanja bo objavljeno na spletni strani

<http://botanika.biologija.org/zeleni-skrat/ucitelji/seminar-naravoslovje-rs2006.htm>